

**Az Udvarhely megyei gazdasági egyesület
folyó 1902. évi október 30-án 292/1902. szám alatt
kelt és a m. kir. földművelésügyi miniszterhez
intézett felirata***

Egyesületünk választmánya mint megyénk gazdasági viszonyainak legalaposabb ismerője, mint székely népünk közgazdasági bajainak legközvetlenebb szemlélője bátorságot vett magának arra, hogy a viszonyok minden oldalról való mérlegelése alapján Nagyméltóságodhoz – mint székely népünk igaz barátjához, kinek jóindulatát eddig is annyiszor tapasztaltuk – forduljunk azon alázatos kéréssel, hogy alábbi kéréseinket meghallgatni, illetőleg megvalósításuk által népünk boldogulásának alapjait megvetni, megépíteni szíveskedjék.

Talaj és égalji viszonyaink népünket az állattenyésztésre utalják, magyar erdélyi faj szarvasmarháink minőségben emelkedett, de számban, juhállományunkkal egyetemben megfogyott, mert azon községekben, ahol a tagosítás keresztülvittetett, a közlegelők felosztatván, a marhaállomány istállóra szorult; havasalji községeinkben pedig, amelyek elegendő hegyi legelőkkel rendelkeznek, részint a nehéz közlekedés, részint a legelők rendezetlensége miatt nem tudnak annyi állatot tartani, amennyi biztos megélhetést találhatna ott, ha a legelők kellően gondozva volnának.

A kedvezőtlen gazdasági és értékesítési viszonyok miatt népünk anyagi ereje meggyengült, az állam támogató keze nélkül nem képes arra, hogy megszerezze a kellékeket gazdasági megerősödéséhez, épp ezért fordulunk Nagyméltóságodhoz, illetve Nagyméltóságod útján az összkormányhoz segítségért, amely segélynyújtás bizonyára dús kamatokat fogna a jövőben hajtani.

1) Legsükségesebbnek tartjuk legelőink javítását; szarvasmarha-, sertés- és juhállományunk szaporítását; e végből hegyi legelőkkel rendelkező községeinkben ú. m. 1. Zetelaka, 2. Oroszhegy, 3. Oláhfalva, 4. Lövete, 5. Homoródalmás, 6. Füle, 7. Bardócz, 8. Vargyas, 9. Száldobos, 10. Hermány, 11. Bibarcfalva, 12. Parajd, 13. Korond, 14. Atyha, 15. Alsósófalva, 16. Felsősfalva, 17. Pálfalva, 18. Firtosváralja, 19. Kecset,

* *Forrás:* Magyar Országos Levéltár, K 184 Földművelésügyi Minisztérium, Általános iratok, 1919. 112. tétel. (A Földművelésügyi Minisztérium székelyföldi kirendeltségének iratai). A forrásközlésnél az eredeti nyelvezetet megtartottam, de a szöveget a mai helyesíráshoz és központosításhoz igazítottam. (B.P.)

20. Székelyudvarhely, oly szövetkezeteket óhajtunk létesíteni, amelyek az alkotandó alapszabály szerint a meglévő legelők kitisztítását, javítását, azokon a zord időjárás ellen színek építését eszközlik. E célra kérjük Nagyméltóságod támogatását úgy pénzbeli segéllyel, mint szakértőkkel.

2) A kitisztított és megjavított legelőkre mindenütt kiváló minőségű anya- és apaállatokat óhajtunk beszerezni, e célból 4 év alatt részletekben kiutalandó és általunk 10 év alatt részletekben visszafizetendő 400 000 korona kamatmentes államkölcsönért esedezünk, mely összeggel úgy szarvasmarha- és sertés-, mint juhállományunkat gyarapítanók, megjavítanók.

3) Minthogy vármegyénkben oly vagyonos község nincs, amely a nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatási miniszter úr által életbe léptetni szándékolt ismétlő gazdasági iskolák céljaira 20 holdnyi terület felett rendelkeznék, hogy ily iskolák, melyektől népünk helyesebb irányú gazdálkodást tanulhatna, mégis létesíttessenek, esedezünk az iránt, hogy megyénk 3 járásában legalább egy-egy ilyen ismétlő gazdasági iskola állami költségen létesíttessék.

4) A székelykeresztúri tanítóképezdénél a mai napig sincs rendszeresítve gazdasági szaktanári állás, amilyen van pl. a dévainál. Kérjük egy ilyennek rendszeresítését, valamint a Székelyföld részére Székelykeresztúr központtal az ottani tanítóképezdével kapcsolatosan egy méhészeti kerület létesítését.

5) A forgalmi piacoktól távol esve nyers terménybeli szükségleteinket drágán kell beszereznünk, kiviteli cikkeinket pedig olcsón kell értékesítenünk a magas vasúti díjtételek miatt. Ezért a mezei és erdei nyers termények és állatok részére a vasúti szállítási díjak leszállítását követeljük.

6) Vármegyénk egész területén községi gazdaköröket óhajtván létesíteni, ezek részére buzdításul célszerű és olcsó, de ezen vidéken még nem ismert talajmívelő eszközöket akarnánk kiosztani. Minthogy azonban a célra egyesületünk kevés jövedelméből mit sem adhatunk, ismét Nagyméltóságod jóindulatához folyamodunk, kérve azt, hogy gazdakörökként 80-100 korona értékben ilyen eszközöket ingyen adományozni kegyeskedjék.

7) Kaszálóinkon, rétjeinken sok a belvizes terület; ezek alagsövezés által termőképesebbé volnának átalakíthatók. Minthogy azonban az alagsövezés épp ezért, mert a csövek csak messziről volnának beszerezhetők, oly költséges, hogy a gazdák a szükséges tőkét e célra nem szerezhetik be, ennél fogva célszerű alagsögépeknek ingyenes adományozását kérjük oly vidékekre, ahol a megfelelő agyag megvan, hogy ezáltal az alagsövek úgy szólván házilag legyenek előállíthatók.

8) A földművelésügynek javításával szorosan összefügg az olcsó földhitel. E tekintetben a „Magyar Földhitelintézet” jótékonyan működik közre itteni kirendeltségével. Gazdáinkra nézve létkérdés, hogy a megkezdett konverzionális művelet félbe ne szakíttassék, s az akadályok elháríttassa-

nak. E célból tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, kegyeskedjék odahatni, hogy a „Magyar Földhitelintézetnek” a magas kormányhoz benyújtott memoranduma a lehető sürgősséggel kedvező elintézetést nyerjen, mert a létező pénzügyintézetek közül csakis a nevezett földhitelintézet képes és hajlandó földhitel-ügyünknek javítására áldozatot is hozni.

Nagyméltóságú Miniszter úr! Kegyelmes Urunk! Talán személytelennek tűnnek fel kéréseink, talán nagyon is igénybe akarjuk venni az állam gyámkodását. De tekintve, hogy egy egész vármegye népének megmentéséről van szó, és évtizedek mulasztásait kell minél rohamosabb lépésekkel helyre pótolnunk, tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, hogy oly sokszor tapasztalt jóindulatát ezúttal se tagadja meg tőlünk, és gyámolítson segéllyel székely földművelésügyünk felvirágoztatása érdekében.

Mély tiszteletünk kifejezésével maradtunk Nagyméltóságodnak

Székelyudvarhelyt, 1902. október hó 30-án

az Udvarhely megyei gazdasági egyesület nevében lekötelezett szolgálói:
Hollaki Arthur elnök
Hlatky Miklós titkár